

[Hougaard.]

at det kan virke blot nogenlunde tilfredsstillende i sådan en lille skole, hvor børnene er samlet med fire årgange i den ene klasse og tre i den anden. Fire årgange skal arbejde sammen. Læreren må drive gruppeundervisning, han må drive individuel undervisning, og det har lærerne i de små skoler måttet gøre længe, længe før disse to ting blev moderne, blev højeste mode og blev anerkendt som noget virkelig rigtigt indenfor den pædagogiske verden. Han må finde sin egen form, finde sin egen metode, og det er såmænd ikke så forfærdelig længe siden, at en sådan lærer også var nødt til selv at lave det materiale, han skulle bruge, simpelthen fordi der ikke forelå udgivet arbejder, som kunne anvendes i hans skole. Det er mange, mange lærere, som på den måde har udført et storartet forsøgsarbejde og har nået gode resultater.

Jeg føler mig overbevist om, at hvis landsbyskolerne havde haft den samme tid til rådighed som byens skoler og ikke havde måttet nøjes med det, der her i landet blev fastlagt som minimum i 1814, 18 timers ugentlig undervisning, men havde haft det udvidede timeantal, som man for årtier tilbage gav byernes skoler, ville der ikke have været den forskel på landsbyskolens børns resultater i fagene udenfor dansk og regning, som vi jo må konstatere er tilstede i dag, simpelthen fordi landsbyskolen altså ikke har haft tid til at beskæftige sig med væsentligt andet end grundfagene.

Jeg synes, jeg føler trang til fra denne fornemme talerstol at fremsætte en anerkendelse af det store arbejde, det fortjenstfulde og virkelig værdifulde arbejde, som disse tusinder af lærere ved de toklassede skoler har udført. Man er tilbøjelig til at overse det, man er tilbøjelig til i offentligheden at sige: det er en lille skole, så er det nok også en lille lærer og en lille lærdom, de får. Det er ikke rigtigt. Det er tilmed sådan, at man der har været tvunget til at gøre forsøgsarbejde i stor stil. Og naturligvis gælder disse betragtninger også for større skoler, for store skolevæsenere, for faglærere, for hele kredsen af lærere og ungdomsledere og andre deltagere i det pædagogiske arbejde her i landet.

Jeg er sikker på, at hvis man kunne samle de erfaringer, som er gjort på den måde,

ville det være en meget stor bog, man fik ud af det, men det er netop denne samling, denne koordination, vi har manglet. Vi har længe savnet en ordening og en rationalisering af det spredte forsøgsarbejde og af de indvundne erfaringer. Altfor meget af det, en lærer eller en anden på den måde har arbejdet sig frem til, er kun kommet den lille flok tilgode, som han har haft med at gøre.

Jeg kan indskyde, at man ved at lytte til skoleradioen vil få et indblik i, hvad der ligger bagved denne min betragtning. Vi oplever gang på gang, at specialister, hver på sit område, har siddet rundt om på deres pladser og arbejdet på en fortrinlig måde, og at vi nu pludselig gennem skoleradioen kan få lukket deres virke ind i de tusinder af skoler landet over.

Det har været sådan, at bortset fra det særdeles betydningsfulde informationsarbejde, som er udført gennem lærerforeningernes og amtsskolekonsulenternes instruktionskursus, har det som regel kun været de pædagoger, som ved siden af deres pædagogiske formåen er i besiddelse af en vis forretningssans, som har fået deres tanker frem gennem forlagene. På den måde er meget værdifuldt gået til spilde.

Ser man det fra en anden side, har den unge søgende lærer, som har stået og famlet efter at finde frem til en metode, til en form, som han har kunnet bruge, ikke rigtig været klar over, hvor han kunne søge frem for at få det bedste af det bedste. På den måde er der for ham måske gået flere år, før han har fundet sin form.

På dette område kan det institut, som her er foreslået, hjælpe. Men der er en ting, som jeg meget gerne vil slå alvorligt fast. Det er ikke meningen, at man gennem instituttets arbejde skal søge frem til en ensretning. Man skal ikke søge frem til noget som helst i retning af, at instituttet konstaterer, at her er en metode, som er den bedste og den eneste rigtige i det eller det fag eller på det eller det område. Det er ikke meningen. Metodefriheden er et umisteligt gode i den danske skole- og opdragelsesverden. Vi skal ikke ind på noget i retning af at have den indbyrdes undervisningsmetode, som man prøvede her i landet for et hundrede år siden, om igen; den var befalet i alle skoler. Det er jo også